

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

v roce 1391) na úroveň podlahy v kapli (zhruba o 0,8 - 1 m), tedy přibližně na někdejší úroveň podlahy zmíněného kláštera. Z písemných pramenů bylo zřejmé, že plocha ambitu sloužila od 15. století, kdy byl klášter vypálen a pobořen, do konce století 18. k pohřbívání určité, dle dříve nalezených náhrobků, zámožnější skupiny obyvatel Prostějova. Na otázku, zda nebudou případným snížením terénu dotčeny zbytky kláštera či někdejšího hřbitova, měl odpovědět zjišťovací archeologický výzkum. Ten byl realizován ve dnech 30.7 až 20.8. 1996. Během této doby byly vyhloubeny 2 sondy (I, II), umístěné kolmo na jižní obvodovou zeď kláštera. Sonda č. I v šířce 2 m a délce 9 m byla umístěna středem na třetí klenební patku (ve směru od V k Z) jižní zdi. Celá její plocha byla snížena o 1,7 m, jižní část až na úroveň rostlého podloží v hloubce 3,6 m. V hloubce 1,7 m byly zachyceny nejmladší hroby z neexhumované - strašší vývojové fáze hřbitova. Nad touto úrovní byla nacházeny jen jednotlivé lidské kosti nebo kosti více jedinců uložené bez anatomických souvislostí v několika kotlovitých jamách. Tyto kosti souvisí pravděpodobně s přenesením hřbitova koncem 18. století mimo střed města. Hroby staršího období byly shodně orientovány delší osou ve směru Z-V. Nejnižší zapuštěné hrobové jámy zasahovaly svými dny do objektů ze 14. a 13. století, které pocházely z doby před založením kláštera. Nejstarším zjištěným objektem je část pravoúhlé stavby - zemnice - s kúlovou jamkou v SV rohu. Keramika a v jamce nalezený stříbrný brakteát ji datují do 2. poloviny 13. století.

Sonda č. II o rozměrech 2 m x 3 m byla umístěna v rohu mezi V a J obvodovou zdí. Výkopem se podařilo odhalit část nezaklenuté suterénní místnosti, která byla pravděpodobně v 17. století od J uzavřena mladší zdí. Vzniklá prostora pak sloužila po určitou dobu jako osárium.

Vnější obvodová zeď nese na mnoha místech stopy silného žáru. Místy jsou kameny propáleny až do hloubky 1 cm. Dle názoru Dr. Dvořáka je velmi nepravděpodobné, že by bylo zdivo v době požáru opatřeno omítkou. Takové propálení kamenů mohl způsobit silný, několikahodinový kontakt s ohněm. V úvahu přichází požár dřevěného patra stavby.

Ve vzdálenosti 3,7 m od J obvodové zdi, proti 3. klenební patce (sonda č. I), byl v hloubce 1,9 - 2,45 m zachycen kamenný základ vnitřní obvodové zdi ambitu.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Prostějov (Bez. Prostějov). Augustiner-Kloster. Mittelalter. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

Centrum města. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Při výstavbě kabelovodu v trase ul. Vápenice - Vojáčkovo nám. - Hlaváčkovo nám. - nám. E. Husserla - Netušilova ul. byl v rozmezí 1. 2. - 15. 6. 1996 prováděn archeologický dohled a záchraný archeologický výzkum. Trasa kabelovodu v této hlavní linii měřila 360 m, přičemž hloubka výkopů kolísala mezi 1,5 - 2 m a hloubka šachet od 3 - 4,5 m.

Záchraný archeologický výzkum na trase kabelovodu v Prostějově přinesl několik důležitých poznatků. V poměrně ucelené míře ukázal vývoj středověkého a novověkého Prostějova v prostoru těsně před městským opevněním. Za zmínku stojí několik zjištění.

Několika objekty (kont. 193, jáma 510) a nepřímo i vrstvami (kont. 178) bylo na základě velmi sporadického archeologického materiálu prokázáno osídlení z 14./15. stol. v prostoru budoucích předměstí města Prostějova.

Dále byla zachycena důležitá stavba - a to část mostu - zachyceného naposled na plánu města z roku 1838. Most samozřejmě prošel svým vývojem a přestavbami a i když se nepodařilo dojít na základovou spáru, protože kolem vedl 2. městský příkop, jeho vznik může spadat do období dokončení hradebního systému v Prostějově - první desetiletí 16. století.

Dalším důležitým zjištěním je, že prostor dnešního Vojáčkova nám. sloužil s největší pravděpodobností jako prostor pro těžbu spráše až na štěrkovo - pískovcové podloží. Celý prostor pak byl planýrován v průběhu 17. a 19. stol. Dokládá to především nález vrstvy keramiky (kont. 105). Jednalo se o několik tisíc talířů, mis a dalších tvarů. O četnosti keramických tvarů svědčí obsah sondy o velikosti 1 m². Lze se právem domnívat, že zde byla vyvezena celá hrnčířská dílna nebo její produkce, která mohla padnout za oběť požáru v roce 1697. Nicméně se zdá, že keramický materiál je poněkud mladší.

Na rohu ulice Vápenice (šachta 9) se předpokládá vznik požáru Prostějova v r. 1697. Nebyla však zjištěna žádná požárová vrstva. Požár však mohl vzniknout v jiném prostoru ulice.

Nakonec byl identifikován i 2. městský příkop v prostoru nám. E. Husserla, který byl ještě částečně funkční v 2/2. 19. stol.. To dokládá také nalezený archeologický materiál.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Prostějov (Bez. Prostějov). Stadtzentrum. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV, (okr. Prostějov)

Čs. Spořitelna - dostavba. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu roku 1995 proběhl záchranný archeologický výzkum na ploše dostavby České spořitelny, a.s. na Žižkově náměstí v Prostějově. Na ploše dostavby o rozloze 560m² bylo prozkoumáno celkem 17 středověkých a časně novověkých objektů. V S stěně výkopu byl zdokumentován sled vrstev od konce 13. století až po současnost. Nejstarší zdokumentovaná středověká vrstva se nachází 2,6 m pod úrovní terénu. Výzkumem se podařilo zachránit velmi cenný soubor středověkých památek. Vedle téměř nepoškozeného půdorysu zemnice, datované do závěru 13. století, byl zachráněn depot 17 stříbrných brakteátů ražených v letech 1270 - 1278 (Cach, typ 976), které byly uloženy v drobné nádobě z bílé kaolínové hlíny. Zachránit se podařilo i nepoškozený pozdně gotický kachel a renesanční polévaný džbán s nálepy (obr.1).

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Prostějov (Bez. Prostějov). Čs. spořitelna. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

Ul. Určická. Slované - 9. století. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu v rámci akce DOK 4 - Vyškov - Olomouc se podařilo na jižním okraji intravilánu města Prostějova - ul. Určická odkrýt a prozkoumat zásobní jámu kotlovitého tvaru z 9. stol. n. l.. Průměr jámy byl 128 cm a hloubka 86 cm. Bylo